

כ"ב) ר"א ור"א דכהני חשיבי דארעא דישראל הון, ועוד בכ"מ כה"ג דר"א כהן הוה, א"כ י"ל שעיקר שאלתו משום אי' טומאת כהן, אבל אי לאו הכי י"ל דאין שום איסור כלל, ולכאורה הכי מסתברא. דאין סברא לומר שיהי' כיבוד אב גריד מסחורה, דמותר לצאת לפי שעה, אי' י"ל דלסחורה ג"כ לא הותר כ"א לישראל, ולכהן הותר דוקא להציל מן הנכרים ולא לסחורה בעלמא. ואולי מדקאמר סתמא, "מהו לצאת לחו"ל", ולא קאמר "כהן — או אני — מהו לצאת", ש"מ דבישראל ג"כ אסור. וממילא צ"ל דבע"ז דנקיט "מטמא" רבותא נקיט, דאפי' כהן מותר, אבל לענין איסור אסור אפי' לישראל.

ואולי ילה"ר מסוגיא דהתם, דאפי' ישראל אסור לצאת אפי' ע"ד לחזור, כ"א לדבו מצוה, וג"ז לא לכל המצות, שהרי אח"כ דאמרו לו "ארונא קאתי" אמר "אי ידעי לא נפקי", ולכאורה כאן לא שייך מצד איסור טומאה, שהרי כהן בעודו עסוק בטומאת קרוביו אין אסור לטמאות עצמו אפי' בשאר מתים, כדאי' בפ' ג' מינין (ד' מ"ב) וע' בדברי הרמב"ם בספ"ב מה אבל ובכ"מ ופי' הרדב"ז שם. וי"ל דע"כ לא פליגי כ"א אחר שנטמא, אבל כשהולך לטמאות עצמו לקרובו י"ל שכשם שהותר לטמאות לקרובו כך הותר לטמאות בטומאות מתים אחרים, שמעכבים לו בעסק קרוביו, ובזה ג"כ נדחית, ומכ"ש, כיון דקיי"ל דנדחית, כמש"כ הרמב"ם שם דטומאת קרובים נדחית מפני מצות אבלות, י"ל מה לי האי דיחויא וכו'. א"כ הכל נדחה, וא"כ לענין טומאה ודאי ל"ה לו לר"א לחוש, שהרי טומאת מת דאורייתא הותרה לו מכ"ש טומאת חו"ל, אלא דלענין ביטול מצות ישיבת אי' קאמר, דלענין לצאת להקדים לפני' ל"ה צריך, דמצות ישיבת אי' עדיפא, משום דמצות טומאתו לה עדיין יקיים כשתבא. עכ"פ למדנו עפ"ז, דאפי' לישראל ג"כ אסור אפי' לפי שעה, זולת כדאי' מצוה בדבר.

(וייפל, שנת תרנ"ו)

דאורייתא. מ"מ כיון דהוא חייב ג"כ בכבוד המקום, אין לחוש כלל על צוואתו בזה. אבל בענין ישיבת אי', אם נדון, שהציאה היא ביטול מצוה, צריך להעריך איזו מצוה אלימא יותר, וי"ל דמ"ע דשיבת אי' חשיבא טובא, שהרי קנין בית בא"י דוחה שבות דשבת ובכ"מ העמידו דבריהם, י"ל דה"נ דאחה הידור דלישא דוקא הטובה בעיניו יותר.

ובאמת נראה, שהדבר תלוי בפלוגתא, דהביאו תוס' ע"ז י"ג, דלד' התוס' דללמוד תורה ולישא אשה דנקט היינו מפני שהן מצוות רבותות וחשובות משאר מצוות, ודאי י"ל דהיינו דוקא כשאינו מוצא כלל בא"י אשה כשרה ובת בנים, אבל לפ"ד השאלות הרי מפורש הדבר דהיינו רבותייהו דהני תרתי מפני שמוצא ג"כ בא"י, ומדברי הסוגיא דהבא משמע, דלצאת

על דעת לחזור אין איסור כלל, ורק בכהן הוצרך להתיר, משום טומאת חו"ל, אבל בישראל, דאין איסור טומאה, י"ל דאפי' לדבר הרשות מותר, ולצאת ע"ד שלא לחזור כתבו תוס' דודאי אסור אפי' לישא אשה, כדהוכיחו מכתובות קי"א אחיו של זה נשא כותית וכו', וי"ל דע"מ שלא לחזור לעולם אסור אפי' אינו מוצא בא"י, אולי משום דהדר בחו"ל כמי שא"ל אלוה לא מדחי אפילו בשביל מצוה רבה, והנה הרמב"ם בפ"ה מה' מלכים ה"ט כתב מפורש: אסור לצאת מא"י לחו"ל לעולם אלא ללמוד תורה או לישא אשה כו' ויחזור לארץ. משמע שע"ד שלא לחזור אסור בכל גווני, ועפ"ז לא נדע מקור לדבריו. ואע"פ שהכס"מ הביא סוגיא דע"ז הג"ל, אבל שם לא למדנו, כ"א שאף לכהן הותר, ופשיטא דמותר לצאת, אבל מג"ל דעל דעת לחזור אסור לצאת כ"א ללמוד תורה ולישא אשה, שמא מותר לכ"ד כמו שמאמר לסחורה. ואולי מקורם של דברי הרמב"ם הוא מגמרא דקידושין ל"א, דשאל ר"א לריו"ח מהו לצאת מא"י לחו"ל, א"ל אסור, ולקראת אמא ג"כ לא התיר מפורש, אלא דיש לדחות שהרי רב אסי כהן הו', כדאמרי' (פגילה